

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/78/2023
Identifikačné číslo spisu:	2522010170
Dátum vydania rozhodnutia:	22.10.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:2522010170.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Emila Klemaniča a JUDr. Patrika Príbelského PhD. v trestnej veci obvineného F. Y., pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona, na verejnom zasadnutí konanom 22. októbra 2024 v Bratislave, o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6To/144/2022, z 11. októbra 2022

rozhodol:

Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku, z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. l) Trestného poriadku, uznesením Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6To/144/2022, z 11. októbra 2022

bol porušený zákon

v ustanovení § 316 ods. 1 Trestného poriadku

v neprospech obvineného F. Y..

Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku

z r u š u j e

uznesenie Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6To/144/2022, z 11. októbra 2022 a zrušuje aj všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku p r i k a z u j e Krajskému súdu v Trnave, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku obvineného F. Y., nar. X. L. XXXX v P., trvale bytom X. N. XXXX/XXX, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Ilava b e r i e d o v ä z b y z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku väzbu obvineného F. Y. n e n a h r á d z a dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Lehota väzby začne plynúť okamihom vyhlásenia tohto rozsudku, t. j. 22. októbra 2024 o 11.25 hod. a bude sa vykonávať v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Bratislava.

Odôvodnenie

Okresný súd Piešťany rozsudkom, sp. zn. 24T/8/2022, z 15. augusta 2022 (č. l. 314 a nasl. spisu) uznal obvineného F. Y. za vinného zo spáchania zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona na skutkovom základe, že

„dňa 11. marca 2022 v čase asi o 12:50 hodine v P.Š., v priestoroch K., vošiel do trafiky Z.-P., nachádzajúcej sa na P. a pod hrozbou airsoftovej repliky strelnej zbrane Smith & Wesson, ktorú predavačke ukázal a vydával za strelnú zbraň, žiadal od predavačky R. T. z P. vydanie nešpecifikovanej sumy peňazí, ktorá mu ich však odmietla vydať, po čom F. Y. ihneď z miesta odišiel, pričom svojim konaním nespôsobil R. T. a ani spoločnosti Z.-P., prevádzkujúcej trafiku, žiadnu majetkovú škodu“.

Za uvedené okresný súd menovanému podľa § 188 ods. 2 Trestného zákona za použitia § 36 písm. l) Trestného zákona a § 38 ods. 3 Trestného zákona uložil trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Krajský súd v Trnave zamietol odvolanie obvineného F. Y. ako oneskorene podané. Svoje uznesenie odôvodnil v podstate nasledovne:

„Okresnému súdu bolo následne elektronicky bez zaručeného elektronického podpisu dňa 2. septembra 2022 doručené odvolanie obžalovaného spísané jeho obhajcom, pričom v texte samotného odvolania ako aj v záhlaví sprievodnej elektronickej správy sa uvádza dátum 30. augusta 2022, z čoho je možné usudzovať, že odvolanie bolo spísané 30. augusta 2022 a aj elektronicky v uvedený deň odoslané do elektronickej podateľne okresného súdu. Odvolanie obžalovaného bolo následne 2. septembra 2022 osobne doručené do podateľne okresného súdu. Vzhľadom na skutočnosť, že e-mailová správa od obhajcu obžalovaného, ktorej prílohou bolo odvolanie obžalovaného spísané jeho obhajcom, bola do elektronickej schránky okresného súdu doručená až 2. septembra 2022, okresný súd zisťoval, z akého dôvodu došlo k oneskoreniu doručenia odvolania obžalovaného okresnému súdu. Podľa správy o výsledku kontroly doručenia odvolania do elektronickej schránky okresného súdu z 5. septembra 2022 zdržanie odoslania odvolania obžalovaného nastalo medzi počítačom, z ktorého bola predmetná e-mailová správa s prílohou (t. j. s textom odvolania) odosielať a e-mailovým serverom poskytovateľa e-mailových služieb odosielať. Výsledok šetrenia okresného súdu tak potvrdzuje, že e-mailová správa obhajcu, ktorej prílohou bolo odvolanie obžalovaného, bola okresnému súdu doručená až 2. septembra 2022“.

Odvolací súd ďalej podotkol: „Keďže obžalovaný, jeho obhajca a aj prokurátor boli 15. augusta 2022 prítomní pri vyhlásení napadnutého rozsudku, lehota na podanie odvolania im uplynula 30. augusta 2022, ktorý deň bol utorok. Napadnutý rozsudok tak nadobudol právoplatnosť dňa 31. augusta 2022, pričom na tejto skutočnosti nič nemení ani fakt, že odvolanie obžalovaného bolo následne 2. septembra 2022 doručené osobne do podateľne okresného súdu. Pretože odvolanie obžalovaného proti napadnutému rozsudku bolo okresnému súdu doručené po lehote na podanie odvolania, krajský súd ho na neverejnom zasadnutí podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku zamietol ako odvolanie podané oneskorene“.

Proti označenému uzneseniu podal obvinený dovolanie prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Igora Horanského (č. l. 387 a nasl. spisu), a to z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. l) Trestného poriadku.

V dovolaní obvinený zhrnul doterajší priebeh konania a rozhodovania a ďalej uviedol: „...z konštatovania Okresného súdu, podľa ktorého je možné usudzovať, že odvolanie bolo odoslané 30.8.2022, zo znenia samotného elektronického podania a potvrdenia o odoslaní elektronického podania 30.8.2022, teda v

posledný deň lehoty na podanie odvolania v prospech obžalovaného, serverovej chyby, ktorá vznikla bez vedomia a akéhokoľvek zavinenia obžalovaného a jeho obhajcu, ktorý do 3 pracovných dní tak, ako bolo uvedené v texte elektronického podania, doplnil toto odvolanie osobným podaním, nemôže takto vzniknutá skutočnosť byť braná v neprospech obžalovaného a zakladat' dôvod na zamietnutie odvolania odvolacím súdom podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku. Máme za to, že takéto rozhodnutie odvolacieho súdu zakladá dôvod na podanie dovolania v zmysle § 371 ods. 1 písm. l) Trestného poriadku a porušuje právo obžalovaného na spravodlivý súdny proces, garantované Ústavou Slovenskej republiky a početnými medzinárodnými dokumentami a zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná. Takisto výrazne porušuje zásady Trestného konania a odporuje zmyslu a účelu trestného konania“.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. l) Trestného poriadku obvinený uviedol nasledovné: „...tieto dôvody sú uvedené v čl. I, bod 3 a 5 tohto dovolania, a teda okrem iného, nie však výlučne spočívajúce v tom, že Krajský súd v Trnave napriek konštatovaniu Okresného súdu Piešťany, ktorý vykonával šetrenie v danej veci, že odvolanie bolo do elektronickej podateľne Okresného súdu odoslané 30.8.2022, odvolanie zamietol ako odvolanie podané oneskorene. Toto tvrdenie Krajského súdu v Trnave vyvracajú skutočnosti uvedené v čl. I bod. 5 dovolania, ako aj doklad o potvrdení odoslania elektronického podania prostredníctvom obhajcu odsúdeného 30.8.2022 a screen z odoslanej pošty obhajcu odsúdeného z 30.8.2022. V súvislosti s uvedenou skutočnosťou bola zo strany krajského súdu navyše porušená aj jedna zo základných zásad trestného konania „in dubio pro reo“ [pozn. dovolacieho súdu, správne má latinský právny výraz znieť („in dubio pro reo“)] v pochybnostiach v prospech páchatela, paradoxne na úkor obžalovaného, a to aj vzhľadom na skutočnosť, že obhajca odsúdeného a ani samotný odsúdený nemôžu byť postihnutí (zodpovedný) za to, že e-mailová správa obhajcu, (odoslaná preukázateľne 30.8.2022), ktorej prílohou bolo odvolanie odsúdeného (v tom čase obžalovaného), bola Okresnému súdu Piešťany doručená až 2.9.2022, a teda ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. l) Trestného poriadku“.

Obvinený v dovolaní podal návrh na odklad vykonateľnosti rozsudku Okresného súdu v Piešťanoch, sp. zn. 24To/8/2022 [pozn. dovolacieho súdu, správne má byť uvedená, sp. zn. 24T/8/2022], z 15. augusta 2022, ako aj odklad vykonateľnosti rozsudku Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 5To/22/2019, z 9. januára 2020 [pozn. dovolacieho súdu, správne mala byť uvedená, sp. zn. 6To/144/2022, z 11. októbra 2022]. Podľa obvineného namietaným procesným postupom došlo k výraznému zásahu do procesných práv odsúdeného, a to najmä do jeho práva na spravodlivé súdne konanie garantované napríklad v čl. 10 Všeobecnej deklarácie ľudských práv, v čl. 6 Európskeho dohovoru, v čl. 14 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, v čl. 47 Charty a v neposlednom rade v čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky.

Obvinený F.C. Y. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky odložil výkon rozhodnutia Okresného súdu v Piešťanoch, sp. zn. 24T/8/2022, z 15. augusta 2022 do rozhodnutia o dovolaní, aby zároveň vyslovil, že dovolaním napadnutým uznesením krajského súdu bol porušený zákon v neprospech menovaného a zároveň, aby toto uznesenie odvolacieho súdu Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil a vec podľa § 388 ods. 1 vrátil na nové prerokovanie a rozhodnutie.

K podanému dovolaniu sa vyjadril prokurátor (č. l. 414-415 spisu) v podstate takto:

„...v priebehu odvolacieho konania nedošlo k porušeniu práva odsúdeného v zmysle § 371 odsek 1 písmeno l) Trestného poriadku. Napadnutý rozsudok bol vyhlásený na hlavnom pojednávaní konanom 15.08.2022 v prítomnosti obžalovaného a jeho obhajcu, pričom obžalovaný si lehotu na podanie odvolania ponechal. Okresnému súdu bolo následne elektronicke bez zaručeného elektronického podpisu 02.09.2022 doručené odvolanie obžalovaného spísané jeho obhajcom, pričom v texte samotného odvolania, ako aj v záhlaví sprievodnej elektronickej správy sa uvádza dátum 30.08.2022. Odvolanie obžalovaného bolo následne 02.09.2022 aj osobne doručené do podateľne okresného súdu. Podľa § 309 odsek 1 Trestného poriadku odvolanie sa podáva na súde, proti ktorého rozsudku smeruje, a to do 15 dní od oznámenia rozsudku. Oznámením rozsudku je jeho vyhlásenie v prítomnosti toho, komu treba rozsudok doručiť. Ak sa rozsudok vyhlásil v neprítomnosti takejto osoby, oznámením je až doručenie rozsudku. Nakoľko obžalovaný a jeho obhajca boli 15.08.2022 prítomní pri vyhlásení napadnutého rozsudku, lehota na podanie odvolania im uplynula 30.08.2022, ktorý deň bol utorok. Napadnutý rozsudok tak nadobudol právoplatnosť 31.08.2022. Mám za to, že odvolanie obžalovaného proti napadnutému rozsudku bolo okresnému súdu doručené po lehote na podanie odvolania, a preto bol

správny postup krajského súdu, keď ho na neverejnom zasadnutí podľa § 316 odsek 1 Trestného poriadku zamietol ako odvolanie podané oneskorene. Tiež mám za to, že technická chyba e-mailového serveru poskytovateľa e-mailových služieb odosielateľa nebola dôvodom na iný postup krajského súdu.“ Vzhľadom na vyššie uvedené prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku zamietol, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. l) Trestného poriadku.

Na verejnom zasadnutí sa obvinený F. Y. v priebehu výsluchu vyjadril k piatim udeleným disciplinárnym trestom, ktoré viedli k súdnemu rozhodnutiu o zmene spôsobu výkonu trestu odňatia slobody a k preradeniu z ústavu s minimálnym stupňom stráženia do ústavu so stredným stupňom stráženia. Tiež vysvetlil predchádzajúce odsúdenie z roku 2018. Vyjadril sa, že uložený trest v tejto veci pokladá za veľmi prísny.

Prokurátorka GP SR v konečnom návrhu rozhodnutie o dovolaní ponechala na úvahu súdu a v prípade, že by dovolaniu bolo vyhovie, navrhla vziať obvineného do väzby z dôvodu podľa § 71, ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Obhajca obvineného v konečnom návrhu zotrval na dôvodoch podaného dovolania a navrhol nevzatie obvineného do väzby. V prípade zistenia dôvodov väzby navrhol jej nahradenie dohľadom probačného a mediačného úradníka, prípadne aj s použitím technického zariadenia. Obvinený sa pripojil k návrhu obhajcu s tým, že by sa zdržiaval doma a určite by nepáchal trestnú činnosť.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 2 Trestného poriadku), na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), obsahuje náležité odôvodnenie (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a dospel k záveru o dôvodnosti dovolania podaného obvineným F.Á. Y..

Z predloženého spisu je možné vyvodiť záver, že obvinený podal odvolanie včas, avšak chyba nastala pri prenose samotného e-mailu, teda medzi počítačom, z ktorého bol e-mail odosielaný a e-mailovým serverom poskytovateľa e-mailových služieb odosielateľa.

Pre zachovanie lehoty na podanie odvolania (sťažnosti) musia byť splnené dve podmienky

- a) odvolanie musí byť podané najneskôr v posledný deň lehoty a
- b) musí byť adresované príslušnému súdu, ktorý má o nej rozhodnúť.

Pre výklad pojmu „podané“ je rozhodný okamih kedy oprávnená osoba odvolanie zaslala príslušnému súdu a nie okamih kedy bolo odvolanie príslušnému súdu doručené. To znamená, že ak ide o písomné, telegrafické alebo telefaxové podanie rozhodná je pečiatka poštového úradu dokumentujúca jej prevzatie na prepravu. Pokiaľ ide o odvolanie podané elektronickými prostriedkami rozhodný je tak isto okamih jej odoslania mailom a nie okamih doručenia mailu príslušnému súdu. Samozrejme platí, že ak bolo odvolanie (sťažnosť) podané telegraficky, telefaxom alebo elektronickými prostriedkami bez kvalifikovaného elektronického podpisu, treba ho potvrdiť písomne alebo ústne do zápisnice do troch pracovných dní. V predmetnej veci boli zo strany obvineného splnené obidve podmienky na vyslovenie, že odvolanie bolo podané včas v príslušnej lehote.

S ohľadom na vyššie uvedené je zrejmé, že obvinený podal odvolanie prostredníctvom obhajcu proti rozsudku Okresného súdu Piešťany včas - v posledný deň lehoty, a to 30. augusta 2022 e-mailom bez kvalifikovaného elektronického podpisu (č. l. 330 spisu). Zároveň odvolanie obvineného bolo okresnému súdu doručené osobne do podateľne 2. septembra 2022, teda do troch pracovných dní od doručenia e-mailu bez kvalifikovaného elektronického podpisu.

Podľa § 62 Trestného poriadku podanie sa posudzuje vždy podľa obsahu, aj keď je nesprávne označené.

Možno ho urobiť písomne, ústne do zápisnice, telegraficky, telefaxom, elektronickými prostriedkami podpísané s kvalifikovaným elektronickým podpisom podľa osobitného zákona alebo bez kvalifikovaného elektronického podpisu. Podanie urobené telegraficky, telefaxom alebo elektronickými prostriedkami bez kvalifikovaného elektronického podpisu treba potvrdiť písomne alebo ústne do zápisnice do troch pracovných dní, inak sa o podaní nekoná.

Podľa správy o výsledku kontroly doručenia odvolania do elektronickej schránky okresného súdu z 5. septembra 2022 (č. l. 340-342 spisu), zdržanie odoslania odvolania obvineného nastalo medzi počítačom, z ktorého bola predmetná e-mailová správa s prílohou (t. j. s textom odvolania) odosielať a e-mailovým serverom poskytovateľa e-mailových služieb odosielať. Na základe uvedeného je zjavné, že výsledok šetrenia okresného súdu tak potvrdzuje, že e-mailová správa obhajcu, ktorej prílohou bolo odvolanie obvineného, bola okresnému súdu doručená až 2. septembra 2022. Na druhej strane je možné uviesť, že obhajca obvineného zasielal e-mail 30. augusta 2022 o 21:41:56 hod., a teda zjavne zdržanie nastalo medzi počítačom, z ktorého bol e-mail odosielať a e-mailovým serverom poskytovateľa e-mailových služieb odosielať.

Je teda nepochybné, že obvinený vykonáva trest odňatia slobody na základe nesprávneho procesného postupu odvolacieho súdu, ktorý v rozpore s § 316 ods. 1 Trestného poriadku „správoplatní“ rozsudok okresného súdu, ktorý v dôsledku tejto chyby síce de jure existuje, ale de facto by nemal existovať. Vzniknutú situáciu bolo nevyhnutné vyložiť v prospech obvineného najmä v porovnaní s vyššie uvedeným ustanovením, podľa ktorého je lehota zachovaná aj vtedy, ak podanie bolo v lehote podané na pošte a adresované súdu. Uvedené treba analogicky posúdiť aj pri elektronickej komunikácii. Ide o chybu v neprospech obvineného, a preto najvyšší súd posúdil toto pochybenie súdu druhého stupňa ako relevantný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. l) Trestného poriadku. Preto bude nevyhnutné odvolanie obvineného prejednať a rozhodnúť o ňom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zároveň rozhodol podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku (ak sa vykonáva na obvinenom trest odňatia slobody uložený mu pôvodným rozsudkom a dovolací súd na základe dovolania výrok o tomto treste zruší, rozhodne súčasne o väzbe) tak, že obvineného F. Y. vzal do väzby.

V dôsledku uvedeného vyslovenia porušenia zákona a následného zrušenia uznesenia krajského súdu zanikol zákonný dôvod pre ďalší výkon trestu odňatia slobody, ktorý bol uložený obvinenému F. Y. Dovolací súd preštudoval predložený spisový materiál a zistil, že obvineného nemožno prepustiť na slobodu, keďže je u neho daný dôvod väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval, alebo ktorým hrozil, a ak vzhľadom na osobu obvineného, povahu alebo závažnosť trestného činu, pre ktorý je trestne stíhaný, nie je v čase rozhodovania o väzbe možné väzbu nahradiť podľa § 80 alebo § 81.

Medzi okolnosti odôvodňujúce existenciu uvedeného väzobného dôvodu patrí nepochybne charakter trestnej činnosti, ktorá sa mu kladie za vinu, ako aj skutočnosť, že 27. novembra 2023 nastala u obvineného zmena spôsobu výkonu trestu z ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia na ústav na výkon trestu so stredným stupňom stráženia (odpis RT, z 10. septembra 2024, uznesenie Okresného súdu Trnava, sp. zn. 5Nt/46/2023, z 10. júla 2023 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 5Tos/164/2023, z 12. októbra 2023). Osoba obvineného ani po vykonanom výsluchu nedáva reálne záruky, že by v prípade prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody na slobodu nepáchala trestnú činnosť majetkovej alebo násilnej povahy. Ani prípadné nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka nemožno pri jeho osobe pokladať za spoločensky odôvodnené vzhľadom na nespôsobilosť rešpektovať elementárne povinnosti počas výkonu trestu odňatia slobody.

Záverom treba poznamenať, že dĺžka trvania väzby obvineného v zmysle § 380 ods. 3 Trestného poriadku sa posudzuje samostatne a nezávisle od väzby v pôvodnom konaní a začína plynúť vyhlásením rozhodnutia o väzbe, resp. okamihom ukončenia teraz vykonávaného trestu odňatia slobody.

S ohľadom na uvedené, zistiť naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. l) Trestného poriadku, vyhovel najvyšší súd dovolaniu obvineného F. Y. a rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.